

Ochrana spotřebitele v rámci práva EU - Abstrakt

Práce se zabývá úpravou ochrany spotřebitele na úrovni evropského práva a jejím vývojem.

Těžištěm práce je identifikace oblastí, jichž se právo ochrany spotřebitele dotýká. Dalším z cílů je snaha pojmenovat povahu a postavení souboru pravidel na ochranu spotřebitelů v systému práva. Navazujícím cílem pak je snaha o pojmenování tendencí dalšího vývoje práva ochrany spotřebitele na úrovni EU. Posledním a nejobecnějším cílem práce je pokusit se identifikovat jak případné mezery v ochraně spotřebitelů, tak i případné problémy, které mohou vznikat přebujelou regulací ve prospěch spotřebitelů.

Podnětem k sepsání této práce bylo několik výchozích myšlenek (tezí, hypotéz), k jejichž potvrzení nebo vyvrácení práce rovněž směřuje (vedle naplnění primárních cílů). První z nich je problém neexistence univerzální definice spotřebitele v evropském právu a idea, že tato skutečnost v praxi nečiní větší problémy. Druhou výchozí tezí je předpoklad přebujelosti právní úpravy v oblasti ochrany spotřebitele, na niž navazuje teze třetí, podle které i přes velký objem právních norem nemají spotřebitelé specifické procesní postavení v rámci soudního řízení, což vede k faktickému oslabení jejich ochrany. Poslední teze pak stojí na názoru, že další budoucnost a směřování spotřebitelského práva spočívá v nelegislativní činnosti EU a členských států.

Práce je rozdělena do osmi kapitol, z nichž první se věnuje historickému a právně-teoretickému kontextu ochrany spotřebitele, zabývá se zařazením práva ochrany spotřebitele do systému práva (právo veřejné/soukromé), a samotnými základy a postupným vývojem ochrany spotřebitele na úrovni práva EU.

Druhá kapitola je věnována aktuální právní úpravě ochrany spotřebitele, zahrnuje podkapitoly věnující se pramenům a v krátkosti se věnuje i aktuálním zákonodárným iniciativám na úrovni EU. Kapitola třetí se pak v návaznosti na to podrobně věnuje subjektům spotřebitelských vztahů a snaží se o shrnutí znaků a definování osoby podnikatele a spotřebitele.

Kapitola čtvrtá až sedmá se podrobněji věnují již konkrétním oblastem práva, které jsou ochranou spotřebitele dotčeny a jsou její součástí. Věnují se bezpečnosti výrobků a potravin či úpravě GMO, v případě kapitoly páté je to široká problematika spotřebitelských smluv, kapitola šestá se zabývá pravidly na ochranu hospodářské soutěže,

nekalou soutěží a ochranou osobních údajů, a konečně kapitola sedmá je věnována jedné ze specifických oblastí spotřebitelského práva, a sice úpravě práv cestujících.

Kapitola osmá je souhrnně zaměřena na dostupnost procesních prostředků a na informovanost a možnosti osvěty spotřebitelů. Shrnuje dostupné prostředky, které mohou spotřebitelům usnadnit vymáhání jejich práv, a rovněž celou řadu informačních kanálů a jejich význam pro osvětu a další vzdělávání spotřebitelů.

V závěru práce je vyhodnoceno dosažení jejích cílů a shrnut výsledek potvrzení či vyvrácení výchozích tezí. Co se týče hypotézy, dle které neexistence jednotné legální definice spotřebitele nepřináší v praxi výraznější problémy, tento předpoklad byl víceméně potvrzen (až na identifikaci některých specifických situací, které jsou předmětem stálých diskusí i u odborné veřejnosti). Pokud jde o předpoklad přebujelosti právní úpravy v oblasti ochrany spotřebitele, tento se potvrdil pouze zčásti, neboť je potřeba k jednotlivým dílčím oblastem ochrany spotřebitele přistupovat individuálně. Tato hypotéza však zároveň vedla k řadě dalších souvisejících závěrů a úvah, které nebyly na počátku práce předpokládány. S naplněním cíle směřujícího k pojmenování tendencí dalšího vývoje práva ochrany spotřebitele na úrovni EU se logicky propojily další dvě ze základních tezí, a sice neexistence specifického procesního postavení spotřebitele a názor, že těžištěm budoucího vývoje ochrany spotřebitele bude nelegislativní činnost EU a členských států. Úloha členských států se ukázala být do budoucna jako velmi široká, a to nejen v oblasti nelegislativní, ale právě i na poli posílení procesního postavení spotřebitelů. Nelegislativní činnost EU byla identifikována do budoucna jako velmi podstatná, nicméně určité rezervy v právní úpravě byly též zaznamenány.

Klíčová slova: spotřebitel – ochrana – EU – soutěž – bezpečnost – smlouva